

Оксана БІЛОЗІР:

«В Україні ми можемо сперечатися до хрипоті, а за кордоном треба обстоювати національні інтереси»

«Біла Зірка України. Невигадані історії з життя Оксани Білозір» – так називається книжка, яку нещодавно презентували у Верховній Раді. Народний депутат України кількох скликань парламенту Оксана Володимирівна нині очолює підкомітет з питань міжпарламентських зв'язків, двосторонніх та багатосторонніх відносин Комітету Верховної Ради України у закордонних справах і є членом постійної делегації України в Парламентській асамблеї Ради Європи (ПАРЕ).

Офіційна ініціатива і народна дипломатія

– Оксано Володимирівно, свого часу ви вносили в ПАРЕ пропозицію щодо підготовки резолюції для захисту прав трудових мігрантів («*Motion for a resolution*»). А який результат?

– Ту пропозицію я внесла ще на початку 2008 року. Згодом її підтримав Комітет ПАРЕ з питань міграції, біженців та народонаселення: мені доручили підготувати доповідь. Майже два роки я займалася цим питанням, працювала з десятками експертів, державними установами і громадським сектором. Унаслідок цього й удалося підготувати доповідь на тему: «Залучення європейських діаспор: необхідність державної і міждержавної відповіді». Вона декілька разів була презентована і дискутувалася в ПАРЕ, а в листопаді 2009 року її офіційно обговорили та затвердили. Завдяки цьому Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію та рекомендації, які містили важливі норми щодо захисту прав трудових

мігрантів: соціальних, економічних, політичних. Зазначені норми вже починають впроваджувати на європейському рівні. Зокрема, нещодавно почали реалізацію Програми реінтеграції українців, які повертаються на Батьківщину з країн Євросоюзу. Ця програма спрямована на те, щоб допомогти нашим співвітчизникам знайти своє місце в суспільстві, стати фінансово незалежними. Отже, наша участь у роботі ПАРЕ дає змогу впливати на прийняття важливих юридичних і політичних документів, які мають бути імплементовані в національних законодавствах країн-членів Ради Європи. Зокрема, й в Україні.

– Наскільки, на ваш погляд, міжпарламентські зв'язки впливають на становище України на світовій арені?

– Міжпарламентські зв'язки – це передовсім можливість обмінюватися досвідом законотворчої діяльності, знайомитися з організацією роботи парламентських структур інших

країн (комітетів, апарату), побачити різні заходи, наприклад, такі, як парламентські слухання. Також хочу зазначити, що Верховна Рада України ухвалює закони про ратифікацію міжнародних договорів з усього спектру питань – від культури до військової співпраці. Зазвичай такі документи готують, узгоджують, опрацьовують роками. Завдяки ефективному міжпарламентському діалогу ці процедури часто вдається прискорити.

Так само в разі конфліктних ситуацій чи непорозуміння між країнами депутати часто беруть на себе функції миротворців і завдяки діалогу знижують рівень напруженості. Це свого роду неофіційна дипломатія, яка в деяких випадках буває ефективнішою за офіційну. На відміну від професійного дипломата депутат може бути гнучкішим, відвертішим, а це часто допомагає. Отож для України, яка має порівняно малий досвід функціонування демократичного парламенту, така співпраця є досить важливою.

Досвід «тигрів» корисний

– Український парламент має 103 депутатські групи з міжпарламентських зв'язків із зарубіжними країнами, з яких не всі є взірцем демократії, а може, й навпаки...

– Однак Україна як держава, обстоюючи свої національні інтереси, шукаючи взаємовигідні економічні зв'язки, співпрацює з державами-експортерами газу та нафти, сировини. Країни Близького Сходу останніми роками стають дедалі зацікавленішими в імпорті української аграрної продукції.

Цей регіон привертає також увагу іншими ринками збуту для наших товаровиробників. Тобто потенціал для нашої співпраці високий. Але, як правило, такі держави (на відміну від США, Німеччини чи Китаю) обділені увагою наших посадовців. І це, напевно, об'єктивна ситуація. Саме тому наші депутати, яким цікаві ці країни, стають свого роду народними дипломатами. Часто завдяки парламентаріям налагоджуються важливі контакти й орга-

нізуються поїздки зацікавлених бізнесових структур.

– На вашому сайті вказано, що ви входите до складу 23 депутатських груп з міжпарламентських зв'язків з іншими країнами. Чи їхні зовнішньополітичні пріоритети та внутрішньополітичні проблеми схожі з нашими?

– Звичайно. Але якщо робити детальний аналіз, то для відповіді не вистачить і цілого журналу. Наведу лише кілька прикладів щодо зовнішньополітичних пріоритетів.

Скажімо, Польща (як і ми) зацікавлена в диверсифікації газопостачання, побудові надійного європейського безпечного простору. Звісно, ці питання важливі й для України: успішне їх вирішення можливе лише за умови співпраці між обома державами. Те саме можна сказати й про внутрішньополітичні реалії: наразі в одних країнах ситуація спокійна, інші стоять на порозі економічної кризи та загострення політичної боротьби. Подібні проблеми є і в нас. Але на відміну від українців наші зарубіжні колеги не розносять свої скарги по всьому світу.

– Досвід яких країн, на вашу думку, є найактуальнішим?

– Варто звернути особливу увагу на так званих азіатських тигрів: Південну Корею, Сінгапур, Китай, Японію. Розробки із запровадження новітніх технологій, запозичення економічного успіху – все викликає інтерес. Варто присікти більше придивитися до Південної

Кореї. Зруйнована внаслідок Кореїської війни 1950-51 років республіка здійснила неймовірний ривок у своєму розвитку. Сьогодні ця країна (кількість населення якої

приблизно така сама, як і України) посідає 15-е місце в світі за індексом людського розвитку ООН. Є чого повчитися, й корейці готові ділитися своїм досвідом.

Прикро за скарги

– Поділіться своїм баченням подальшої перспективи українсько-російських стосунків. До речі, ви не ввійшли до групи депутатів, які підтримують парламентські зв'язки з Росією...

– До цієї групи входять понад 150 депутатів. На мій погляд, у такому форматі складно ефективно працювати. Крім того, група політизована та наелектризована. А цього я не люблю. Вважаю, політика – це те, що відбувається всередині власної держави. В Україні ми можемо сперечатися до хрипоті, а за кордоном треба обстоювати національні інтереси. Тобто влаштовувати якісь міжособистісні «розбірки» не варто. Мені буває прикро, коли на зустрічах із парламентаріями інших країн чи міжнародними делегаціями наші депутати починають жалітися один на одного чи на владу. Представники інших держав слухають і не розуміють: як таке може бути? За десять років своєї

політичної діяльності я не пригадую, щоб хтось з іноземців допустив щось подібне стосовно колег чи рідної країни. Вдома вони сперечаються безкомпромісно, а приїздять, скажімо, до нас і стають командою однодумців зі спільною позицією.

– Як відомо, міжпарламентські відносини більш пов'язані з такими моментами, як рекомендаційні рішення для подальшого обговорення певних питань. Яке значення має цей (рекомендаційний) характер для розширення поля нашої міжнародної співпраці?

– Такий зв'язок, безперечно, є. Готуючись до закордонних відряджень, я часто звертаюся до відповідних міністерств із проханням поінформувати про наявні проблеми у відносинах з тією чи іншою країною, питання, котрі доцільно порушити на зустрічах і переговорах. З огляду на рекомендації, що надходять, наприклад, з Міністерства закордонних справ,

Мінекономіки чи Мінфіну, я формую плани поїздки, зустрічі тощо. Так само діють і зарубіжні колеги: спільно з нами порушують питання, пов'язані із захистом інтересів бізнесу чи правами представників їхньої діаспори.

– Наскільки міжпарламентські відносини пов'язані з геополітичним чинником і змінною геополітичної ситуації в світі? Як впливає «похолодання» міждержавних стосунків на міжпарламентські зв'язки?

– Я вже наголошувала, що депутати мають змогу вести діалог у довірливій формі, чого не можуть собі дозволити дипломати чи урядовці. З другого боку, парламентарії – це політик, котрий впливає на порядок денний країни, адже урядовці змушені до нього прислухатися. Те саме стосується й міждержавного «похолодання». Народні обранці, зацікавлені в міжпарламентській співпраці, встановлюють певні зв'язки зі своїми зарубіжними колегами та дипломатами. А це, у свою чергу, допомагає під час розв'язання конфліктних питань.

– Що ви, як голова профільного підкомітету, пропонуєте зробити для подальшого розвитку і зміцнення наших міжпарламентських зв'язків?

– Окрім зарубіжних візитів, я зосереджуюся на постійних обмінах інформацією, «круглих столах» і культурних заходах. До речі, за моєю ініціативою і завдяки посольствам двох держав у Верховній Раді України відбулися цікаві виставки: «Перу – країна інків», «Корейська культура і високі технології». Такі події не лише викликають жвавий інтерес депутатів і журналістів, а й сприяють зміцненню міжнародних зв'язків.

Досві

Оксана БІЛОЗІР (РОЗУМКЕВИЧ) народилася 30 травня 1957 року в селі Смига Дубнівського району на Рівненщині. Закінчила Львівське музично-педагогічне училище ім. Ф. Колеси, Львівську державну консерваторію ім. М. Лисенка та Дипломатичну академію при МЗС України. У 1977 році стала солісткою вокально-інструментального ансамблю (ВІА) «Ритми Карпат» Львівського автобусного заводу. У 1979-му – солісткою ВІА «Ватра» Львівської обласної філармонії. З весни 2002 року – народний депутат України. У 2005-му працювала на посаді Міністра культури і туризму. Народна артистка України. Магістр зовнішньої політики та дипломатії. За великий особистий внесок у зміцнення міжнародного авторитету України та підтримку українських трудових мігрантів удостоєна почесного звання «Народний Посол України» – найвищої нагороди Всеукраїнського фонду сприяння міжнародному спілкуванню «Українське Народне Посольство».